

2

N Á B O Ž E N S T V O

A

S Ú Č A S N O S Ť

/ N a \ S /

J ú n 1 9 8 2

O b s a h :

Úvodom	2
Dietrich Bonhoeffer: Pôda pod nohami	2
Deklarácia OSN o náboženstve /1. č./	3
Cirkev v Číne	5
Aktualita zo zahraničia /Rakúsko/	7
Čítanie z domácej tlače	8
Aktuality z domova :	10
- Situácia na Slovensku po vydaní Prehlásenia	
- Výzva ku kňazom: Oltárni bratia!	
- Pôst veriacich v Československu	
- Radim Hložánka pred súdom	
- František Labanc, prerušenie štúdia na jeden rok na CMBF v Bratislave	
- Prípád Labuda - Kesegová pokračuje	
- Praktiky Štátnej bezpečnosti: List Otca biskupa Korca z 5.3.1982	

Ú V O D O M

Máte v rukách prvé číslo nového časopisu. V súlade so svojim názvom si kladie za cieľ reflektovať aktuálne otázky kresťanského náboženstva v súčasnom svete, ale najmä u nás v republike. Ich reflexia by mala vyústiť do prehĺbenej viery a z nej vychádzajúcich angažovaných ľudských a občianskych postojov.

Časopis sa zaraďí do prúdu neoficiálnych publikácií, ktoré už roky udržiavajú a utužujú spojenie medzi veriacimi. V ich kontexte je časopis prirodzeným výsledkom doterajšieho vývoja, v ktorom chce ďalej pokračovať.

Dietrich BONHOEFFER :

P O D A P O D N O H A M I :

Text, ktorý tu uverejňujeme, je úryvok z listu, ktorý napísal svojim priateľom z väzenia nacistický väzeň D. Bonhoeffer, protestantský teológ. Autor bol popravený nacistami 9. apríla 1945.

Kto je schopný vydržať? Boli niekedy v dejinách ľudia, ktorí mali v prítomnosti tak málo pôdy pod nohami ako my? Ľudia, ktorí sa zdali všetky možné alternatívy prítomnosti rovnako neznesiteľné, odporujúce životu, nezmyselné?

Veľká maškaráda zla poriadne zamiešala všetkými etickými pojmami. Pre každého, kto prichádza zo sveta tradičného etického pojmoslovía, sa stáva neobyčajne matúcim fakt, že zlo sa môže javiť v podobe jasú, dobrodenia, dejinnej nutnosti, sociálnej spravodlivosti.

Je celkom zrejmé, že sklamali "rozumní". Rozčarovaní nerozumnosťou sveta, cítia sa byť odsúdení k neplodnosti, ustupujú rezignovane stranou alebo bezmocne prepadajú silnejšiemu.

Svedomitý človek, v snahe ubrániť sa neobyčajnému tlaku situácií, ktoré si vynucujú rozhodnutie, uteká do samoty. Rozodiera ho však rozsah konfliktov, neopierajúc sa, okrem svojho svlastného svedomia, o ničiu radu a pomoc.

Nespočetné úctyhodné a zvodné preoblečenia, v ktorých zlo sa k nemu približuje, robia jeho svedomie bojácnym a neistým, až sa človek nakoniec uspokojí s tým, že má miesto dobrého svedomia, svedomie ukludnené, skrátka až začne svoje vlastné svedomie klamať, aby si nemusel zúfať.

Najistejším východiskom z matúceho množstva rozhodnutí sa zdá byť povinnosť. Tu sa chápe príkaz ako vrcholná istota svedomia; zodpovednosť zaniesť ten, kto ho vydal, nie ten, kto ho vykonáva. Ak sa však obmedzíme na čistú povinnosť, potom niekedy nepochybne odvahy k činu, uskutočnenému z najvlastnejšej zodpovednosti; a len taký čin je schopný zasiahnuť terč zla práve do prostredia a ho prekonať. Človeku povinnosti neostane nakoniec než splniť svoju povinnosť i voči diablu.

Kto sa pokúsi jednať ako človek zo svojej najvlastnejšej slobody, kto je pripravený obetovať plodnému kompromisu neplodný princíp alebo tiež plodnému radikalizmu neplodnú múdrosť, ten nech sa chráni pred tým, aby ho jeho sloboda neprivedla k pádu.

Bude súhlasiť so zlom, aby sa ubránil niečoho ešte horšieho a stratí pritom schopnosť rozpoznať, že práve to - ešte horšie - ktorému sa chce vyhnúť, môže byť lepšie. Tu vzniká pralátka tragédií.

V úniku pred spoločenskými konfliktami je samozrejme možné dosiahnuť súkromnú bezúhonnosť. Treba však zavrieť oči a ústa pred nespravodlivosťou okolo nás. Človek sa môže zachovať čistým, nepošpineným zodpovedným jednaním, len za cenu sebaklamu. Pri všetkom, čo bude robiť, bude ho oberať o pokoj to, čo neurobil. Tento nepokoj ho buď zahubí, alebo ho zmení v najpokryteckejšieho z farižejov. Kto je schopný vydržať? Len ten, pre koho nie je posledným meradlom jeho rozum, jeho princíp, jeho sloboda, jeho bezúhonnosť, ale ten, kto je schopný obetovať všetko v zodpovednom čine.

Civilná odvaha, tá môže vyrastať len zo slobodnej zodpovednosti slobodného človeka.

Stali sme sa nemými svedkami zlých činov, obmylo nás mnoho vôd, naučili sme sa umeniam pretvárk a mnohознаčnej reči, skúsenosť nás urobila nedôverčivými voči ľuďom: často sme im zostávali dlžní pravdu a slobodné slovo. Nezniesiteľné konflikty v nás vyvolali nervóznú senzibilitu alebo dokonca cynizmus - sme ešte vôbec k niečomu? Potrebujeme sa stať nie géniami, nie cynikmi, nie tými, ktorí opovrhujú ľuďmi, nie rafinovanými taktikmi, ale prostými, jednoduchými, priamymi ľuďmi.

Bude naša vnútorná schopnosť odporu proti tomu, čo je nám vnútené, dostatočne silná, zostane naša poctivosť voči nám samým dostatočne bezohľadná, aby sme znovu našli cestu k jednoduchosti a prianosti?

DEKLARÁCIA OSN O NÁBOŽENSTVE .

Valné zhromaždenie OSN prijalo v prvej časti svojho 36. zasadania deklaráciu o likvidácii každého druhu neznášanlivosti alebo diskriminácie kvôli náboženstvu alebo viere.

Deklaráciu prijali všetky členské štáty, t.j. nikto proti nej nehlasoval, iba neskôršie niektoré štáty vyjadrili voči nej svoje rezervy, medzi nimi i Československá socialistická republika. Prinášame doslovné znenie textu deklarácie :

Valné zhromaždenie Spojených národov vzhľadom na to, že jednou zo základných zásad Charty Spojených národov je dôstojnosť a rovnosť všetkých ľudí, a že všetky členské štáty sa zaviazali k spoločnej a osobitnej činnosti v spolupráci so Spojenými národmi šíriť a podporovať vzájomnú úctu, ako i zachovávať ľudské práva a základné slobody u všetkých národov bez ohľadu na rasu, pohlavie, reč alebo náboženstvo,

svediac ďalej, že Všeobecná deklarácia ľudských práv a medzinárodná dohoda o nich vyhlasuje a ustanovuje zásady nediskriminácie a rovnosti pred zákonom, ako i právo na slobodu myslenia, svedomia, náboženstva a vierovyznania,

svediac, že ignorovanie a porušovanie ľudských práv a základných slobôd predovšetkým práva na slobodu myslenia, svedomia, náboženstva a viery spôsobili priamo alebo nepriamo vojny a veľké

utrpenia ľudstva najmä tam, kde boli slobody potlačované vmiešovaním sa do vnútorných vecí iných štátov a kde živili nenávisť medzi národmi a krajinami,

zvážiac ešte, že náboženstvo alebo viera je pre každého kto sa k nim hlási jedným zo základných prvkov chápania života, a že sa preto sloboda náboženstva alebo viery má naplno rešpektovať a zaručiť,

zvážiac ďalej, že je podstatne dôležité šíriť porozumenie, znášanlivosť a úctu v otázkach slobody náboženstva alebo viery a zaisťovať tak, aby sa nedovoľovalo zneužívať náboženstvo a vieru na ciele, ktoré nie sú v súlade s Chartou Spojených národov alebo s cieľmi a zásadami tejto deklarácie,

vzhľadom na to, že sloboda náboženstva a viery má tiež prispievať k dosiahnutiu cieľov ako svetový mier, sociálna spravodlivosť, priateľstvo medzi národmi, skoncovanie s ideológiou alebo praxou kolonializmu a rasovej diskriminácie,

a berúc s uspokojením na vedomie, že viaceré už odhlasované konvencie a iné, ktoré sa uvádzajú do praxe pod záštitou Spojených národov a osobitných špecializovaných korporácií na skoncovanie rozličných foriem diskriminácie s cieľmi a zásadami tejto deklarácie,

ako i znepokojené prejavmi intolerancie a diskriminácie v oblasti náboženstva alebo viery v niektorých krajinách sveta a konečne rozhodnuté prijať nutné opatrenia na urýchlenie likvidácie všetkých foriem a prejavov neznášanlivosti, zakázať a prekonávať diskrimináciu kvôli náboženstvu a viere, vydáva túto deklaráciu o likvidácii každého druhu neznášanlivosti alebo diskriminácie kvôli náboženstvu alebo viere :

Článok I.

1. Každý človek má právo na slobodu myslenia, svedomia a náboženstva. Toto právo zahŕňa slobodu voľby náboženstva alebo viery, ako aj slobodu individuálne alebo v spoločensťve s inými verejne alebo súkromne vyznávať svoje náboženstvo alebo vieru bohoslužbou, zachovávaním predpisov v praktickom živote a učení;

2. Na nikoho neslobodno vyvíjať nátlak obmedzujúci slobodnú voľbu náboženstva alebo viery;

3. Sloboda prejavu náboženstva alebo viery sa môže podrobiť iba takým obmedzeniam, ktoré sú v súlade so zákonom, majúcim za cieľ ochranu verejnej bezpečnosti, poriadku, zdravia, mravnosti alebo ostatných základných práv a slobôd.

Článok II.

1. Nikto nesmie byť diskriminovaný zo strany štátu alebo nejakej inštitúcie ani skupinami osôb alebo jednotlivými osobami kvôli náboženstvu alebo viere;

2. Vzhľadom na túto deklaráciu výraz netolerantnosť a diskriminácia kvôli náboženstvu alebo viere znamená akékoľvek rozlišovanie, vylučovanie, obmedzovanie alebo uprednostňovanie na základe náboženstva alebo viery, majúce za cieľ alebo účinok anulovanie alebo odňatie uznávania, užívania alebo uplatňovania práv a základných slobôd na základe rovnosti.

CIRKEV V ČÍNE.

Už takmer triásť rokov trvá konfrontácia medzi Svätou Stolicou a "Čínskou vlasteneckou cirkvou", ktorá napriek tomu, že sa na ňu vzťahuje exkomunikačný dekrét Svätej Stolicy z roku 1951, podržala si celú apoštolskú postupnosť.

Pokúsime sa tu ukázať, ako k tomu všetkému prišlo.

10. októbra 1949 bola v Pekingu po dlhých a krvavých bojoch vyhlásená Čínska ľudová republika. Na čelo jej vedenia bol postavený Mao Tse-tung. Týmto sa začal jeden z najnásilnejších a najnebezpečnejších experimentov, aký doteraz svetové dejiny videli: systematická prevýchova tohto obrovského ľudu na jednu veľkú fabriku, ktorú bude obsluhovať suma zuniformovaných ľudí.

Bohatá a dôstojná kultúra bola pretrhnutá a takmer z jedného dňa na druhý nahradená idolmi, vodcovskými vzormi a heslami dialektického materializmu.

Je samozrejmé, že toto všetko sa muselo výrazne prejavovať aj v oblasti náboženského života.

Po misionárskych pokusoch Nestoriánov /od roku 635/ a pátrov Minoritov /od roku 1294/ zaznamenala misionárska činnosť Jezuitov v 16. storočí veľký úspech.

Ked' po podpísaní dohody v Nankinge /v roku 1842/ prišli do krajiny väčšie skupiny misionárov, čakalo ich okolo 300.000 katolíkov. V roku 1909 bola v Šanghaji založená prvá katolícka univerzita. V roku 1926 konsekroval pápež Pius XI. prvých šiestich čínskych biskupov. V roku 1946 bol prvýkrát čínsky biskup Thion, SVD, menovaný na kardinála.

V roku 1949 bolo v Číne okolo 4 milióny katolíkov v 20 arcidiecézach, 85 diecézach a 39 apoštolských prefektúrach.

V krajine bolo v tom čase 143 biskupov, 5.637 kňazov a 7.463 rehoľných sestier. Katolícka Cirkev mala 3 univerzity, 156 stredných škôl, 1.546 ľudových škôl, 216 nemocníc, 781 ambulancií, 5 staníc pre malomocných, 254 sirotincov a 29 tlačiarň.

Katolícky centrálny úrad v Šanghaji slúžil pre koordináciu pastoračnej práce v krajine.

Už pred rokom 1949 začali na "oslobodených" územiach prvé zásahy proti Cirkvi. /Vyvraždenie polovice všetkých trapistov v Yang Kia Pin/.

Po vyhlásení ľudovej republiky začali však celkom otvorené a tvrdé útoky.

K 31. decembru 1950 muselo opustiť krajinu 32.080 zahraničných misionárov.

Po vyhostení cudzincov začala vláda presadzovať do Cirkvi tzv. "Tri autonómie":

1. žiadnu finančnú pomoc z cudziny.
2. žiadneho cudzieho kňaza v Číne.
3. žiadny vzťah k Svätej Stolic.

4. septembra 1951 bol vypovedaný z krajiny pápežský nuncius arcibiskup A. Ribieri.

Na pomoci malého počtu "pokrokových" katolíkov vláda ustanovila "Výbor pre reformovanie Cirkvi", ktorý hneď od začiatku soľalo presadzovať do vodného postavenia Cirkvi.

Biskupi, kňazi a laici začali byť donucovaní, aby podporovali tri autonómne hnutia. Toto všetko bolo sprevádzané masovými zatýkacími a násilnosťami.

Čínsky episkopát na čele so šanghajským biskupom Kun Pin, neizaujal k tomuto všetkému odmietavé stanovisko.

Aj keď počet kolabisujúcich v domacom klére bol malý, museli Svätá Stolica v niektorých prípadoch vážne zasiahnuť exkomunikáciou. Tak bolo napríklad v prípade generálneho vikára z Tsinifu, Tung-Wen-lunga, ktorý obvinil svojho biskupa Msgr. Cyrila Jangho z imperializmu a poslal ho do väzenia. Keď tento náhle vo väzení zomrel, jeho verní veriaci ho pochovali v červenom pontifikálnom rúchu. Nato generálny vikár prehlásil úradom a políciou charakter červenej farby ako farbu mučeníctva. Telo biskupa bolo vybraté z hrobu. Tung snail zo svojho biskupa červený šat a len masový protest ľudí zabránil, aby mu obliekol zradcovský odev.

V tomto čase zasahuje pápeš Pius XII. 18. januára 1952 poslať apoštolský list čínskym katolíkom, 7. októbra 1954 vydáva encykliku "Ad Sinarum Gentem", ktorá je konfrontáciou s autonómnym hnutím v čínskej Cirkvi. V tejto encyklike vyhlasuje: "Podľa božského práva nesmie si ako ľud, tak žiadna občianska autorita dovoliť akékoľvek výpady do oblasti práva a správy cirkevnej hierarchie". Rozhodujúci úder voči biskupom a kléru bol vykonaný v septembri 1955. Bola to jedna obrovská vlna zatýkania. Po tomto sa odrazu prestalo hovoriť o autonómnom hnutí a začalo sa hovoriť o "vlasteneckom hnutí". Na kongrese, ktorý trval od 15. júla do 5. augusta 1957, bolo založené "Vlastenecké hnutie čínskych katolíkov". Medzi účastníkmi bolo 11 biskupov a 72 kňazov. Biskupi patrili k malému zvyšku, ktorý zostal po katolíckej hierarchii v krajine. Na tomto kongrese sa už začali črtáť plány "Vlasteneckej /národnej/ Cirkvi". Iba jeden biskup -- Cha Cheng-sheng, sa postavil proti týmto plánom. Ostatní biskupi sa postavili viacmenej dobrovoľne k dispozícii vlasteneckému hnutiu. A tu niekde sa odohrali rozhodujúce udalosti.

27. februára 1958 tlačový orgán Vlasteneckého hnutia oznámil: "Vatikán, aby sabotoval čínsku Cirkev, vzal si na mušku vlasteneckých kňazov a pokračuje tým, že chce kontrolovať menovanie čínskych cirkevných hodnostárov. Nemôžeme si teda ďalej robiť žiadne ilúzie o postoji Vatikánu. Musíme vziať zodpovednosť vo veci našich biskupov do svojích rúk. Mnohí biskupi boli ako agenti imperializmu vypovedaní z krajiny. Iní sa nachádzajú vo väzení, lebo sradčili vlast. Preto je naliehavo potrebné menovať nových biskupov, ktorí budú vybraní z radov vlasteneckých kňazov. Oni samotní budú viť v veriaci a láske k náboženstvu ako vlasti."

1. decembra 1957 bol vyvzatý na biskupa prvý vlastenecký kňaz. Tejto čase na to nasledovali ďalšie vysviacky. Svätá Stolica reagovala tak, že poukázala na dekrét z 9. apríla 1951, podľa ktorého "kňaz, kto bez povolenia Svätej Stolice vykoná vysviacku nejakého kňaza na biskupa a každý, kto túto vysviacku prijme, vzťahuje na seba exkomunikáciu, a to aj vtedy, keď táto bola vykonaná alebo prijatá z donútenia."

Vlastenecké hnutie vtedy istými neskorším biskupom Tsiang Kiasniu vyhlásilo :

"Vatikán nás postavil pred dilemu: alebo biskupi, ktorí sú proti komunistickej ideológii alebo štátni biskupi. Pretože pre blaho Cirkvi sú biskupi potrební, veríme, že máme právo sami ich menovať. Vatikán požaduje politických biskupov, Vatikán sa stavia tým proti spravodlivosti a teda proti Kristovi."

Od tých chvíľ biskupské vysviacky pokračovali. Niektoré vykonali biskupi dobrovoľne, niektoré pod evidentným nátlakom. Do roku 1980 sa odhaduje na 60 biskupských vysviacok z radov vlastných kňazov. Pred vysviackou musí kandidát kladne odpovedať na 1. otázku. Uvedieme dve :

- 1/ Či sa dištancuje od Vatikánu.
- 2/ Či vyhaloží všetky sily na budovanie komunistickej spoločnosti.

Z biskupov, ktorí zostali verní Rímu, žijú už len dvaja. Jeden je ešte stále vo väzení, druhý - starý a chorý - je na dôchodku. O kňazoch a laikoch, ktorí zostali verní Svätej Stolicy sa nevie nič.

A K T U A L I T A Z O Z A H R A N I C I A

R a k ú s k o

Zásahy Ministerstva kultúry SSR a ŠTB proti teológom na bratislavskom seminári vyvolávajú protesty v slobodnom svete. Dôkazom toho je jarná akcia teológov z Rakúska. Ide o akciu za skutočnú normalizáciu bratislavského seminára. Akcia vyvrcholila 15. apríla 1982, keď sa vo Viedni zišli zástupcovia všetkých seminárov a teologických fakúlt a vydali prehlásenie, v ktorom sa protestuje proti zásahom do života Bohosloveckej fakulty v Bratislave zo strany štátu, ďalej sa vyzýva vláda ČSSR, aby bohoslovcem umožnila prípravu na ich povolanie v zmysle noriem a predpisov platných na všetkých bohosloveckých fakultách v slobodnom svete, ďalej sa odsudzuje každý pokus o ovplyvňovanie výchovy kňazského dorastu zo strany kňazského združenia Pacem in terris, pričom pre toto združenie majú rakúski teológovia jedine slová tvrdej kritiky, pripomínajúc, že toto združenie bolo odsúdené zo strany Svätej Stolicy.

Rakúski bohoslovci sa ďalej vo svojom prehlásení obracajú na Svätú Stolicu, aby sa táto celou svojou autoritou zasadila za nastolenie nových poriadkov v Bratislavskom seminári, lebo iba tak bude možné, aby bratislavskí bohoslovci si dokončili svoje štúdiá a seriózne sa pripravili na svoje budúce poslanie.

Rakúski teológovia ďalej vo svojom prehlásení vyslovujú pochybovanie nad tým, že štát, ktorý ústavne zabezpečuje slobodu náboženstva, robí v seminári také opatrenia, ako je presné a prísne registrovanie návštevníkov seminára, zákaz slobodnej vychádzky, sledovanie seminaristov na vychádzke, zákaz používať pri štúdiu zahraničnú teologickú literatúru, zákaz vlastniť rádio alebo magnetofón počas pobytu v seminári.

Napokon sa v prehlásení vyslovuje požiadavka na čs. vládu, aby umožnila pokračovať v štúdiu teológom, ktorým bolo štúdium prerušené za hladovku, robenú na protest proti zásahom prokomunistického združenia kňazov Pacem in terris do štúdiá a činnosti seminára v jeseni roku 1980.

Zástupcovia teologických seminárov a fakúlt sa ďalej dohodli, že zorganizujú podpisovú akciu na podporu svojho prehlásenia a svoj výsledky odovzdajú na čs. veľvyslanectvo vo Viedni.

Č Í T A N I E Z D O M Á C E J T L A Č E

Pravidelnému čitateľovi domácej tlače iste neuniklo, že v poslednom období asi roka - dvoch, sa v našej tlači výrazne zvýšil počet článkov, zaoberajúcich sa náboženskou, presnejšie protináboženskou problematikou. Tématické spektrum týchto článkov siahá od staronových variácií marxistickej tézy o náboženstve ako opiu ľudu až po otvorené útoky na terajšieho Svätého Otca. Spoločným znakom článkov je nízka publicistická úroveň a ak sa ich autori odvádzia uvádzať konkrétne údaje, priam žalosťná neznalosť faktografie. To je jeden z dôvodov, prečo nám články vôbec neškodí a môžeme ich čítať s úsmevom.

Publicistika tohoto druhu je pre nás zaujímavá z opačného dôvodu - nie preto, čo vypovedá o nás, ale pre to, čo vypovedá o ideologických a politických prúdoch, z ktorých sa inšpiruje.

Pokýto pohľad na protináboženské články odhaľuje rastúcu bezradnosť režimu nad odolnosťou veriacich voči protináboženskému boju po troch desaťročiach jeho trvania.

Veľkú skupinu protináboženských tónov tvorí oficiálne spravodajstvo z Poľska. V poľskej katolíckej cirkvi, ktorá "si v priebehu rokov vydobyla v poľskej spoločnosti postavenie v Európe celkom ojedinelé" /Rudé právo, 26.2.1982/, vidí jedného z hlavných viníkov udalostí začatých v lete 1980 v Gdansku. Generálnou skúškou na tieto udalosti bola návšteva Jána Pavla II. vo svojej vlasti v roku 1979, "táto, klerikálmi dobre zrežírovaná cesta, bola vlastne previerkou antisocialistických síl, ktoré aj Wojtyła aktivizoval ešte pred zvolením za pápeža /Nové slovo, 11.3.1982/. Po zavedení výnimočného stavu v Poľsku vyvoláva pobúrenie našich novinárov, že poľskí biskupi žiadajú ukončenie výnimočného stavu, prepustenie internovaných a obnovenie Solidarity /Pravda, 1.3.1982/.

Pápež Ján Pavol II. privoláva na seba odsúdenie československých autorov pre najrôznejšie zámienky. Za pozornosť stojí eskalácia útokov na neho. Najskôr to boli iba dvojzmyselné poznámky bez priameho konštatovania, neskôr síce otvorené útoky, ale skôr v lokálnej tlači a od menej známych autorov. Koncom apríla uverejnila Pravda a Rudé právo útok na pápeža od Vasilu Bejdu, kandidáta a vedúceho oddelenia ÚV KSČ. Ak bude terajší trend pokračovať, na jeseň môžeme očakávať otvorenú a oficiálnu kritiku pápeža z para ešte vyšších funkcionárov.

Dvojzmyselný útok na pápeža uverejnili Nové slovo 8.4.1982. V článku "Ďalší "svätý" na obzore?" si skôr začínajúci vojak na protináboženskom fronte, Dr. Milan Sidor, zobral na mušku Jána Pavla II. preto, že experti príslušnej pápežskej komisie údajne skúmajú návrh na blahoslavenie Dr. Jozefa Tisu a v pomerne krátkom období realizoval kanonizáciu poľského knaza Stanislava a beatifikáciu českého knaza Jána z Nepomuku. Ak by Dr. Milan Sidor náhodou čítal tieto riadky, pripomíname mu, že "poľského knaza Stanislava", inak krakovského biskupa sv. Stanislava, vyhlásil za svätého pápež Inocent IV. dňa 17. 9. 1253 a sv. Jána Nepomuckého vyhlásil za svätého 19. 3. 1729 pápež Benedikt XIII. Vo Vatikáne nečakávajú žiadny návrh na beatifikáciu Dr. Jozefa Tisu. Nevkusné sú v článku invectívy na adresu Maximiliána Kolbeho. Maximilián Kolbe dal podnet ku svojej beatifikácii, keď za II. svetovej vojny v koncentračnom tábore Osvienčim sa dobrovoľne ponúkol na popravu namiesto iného väzňa-komunistu, otca viacerých detí. Nemci jeho ponuku prijali, zabili ho hladom a injekciami, ale pôvodne určený väzeň vďaka Kolbeho obeti prežil vojnu.

Ďalšia skupina článkov sa pokúša takpovediac o politologickú kategorizáciu základných pojmov z oblasti protináboženského boja. Základným pojmom je tzv. klerikalizmus, ktorým má byť "snaha vedenia cirkvi získať využívaním a zneužívaním náboženstva rozhodujúcu pozíciu v politickom, hospodárskom a kultúrnom živote" /Stanislav Martin: Na strane reakcie, Rudé právo, 26.2.1982/. Táto definícia puncuje za klerikálov iba vedenie cirkvi. Širší záber podáva Jaroslav Čelko v článku Socialistická revolúcia, kontrarevolúcia a klerikalizmus /Pravda, 25.3.1982/. Ku klerikálom "zameraným proti socialistickej revolúcii" zahrňuje "väčšinu vysokých cirkevných hodnostárov, aktívnych klerikálov z radov príslušníkov cirkevného aparátu ako aj "svetských" katolíkov, ktorí využívajú náboženstvo ako odrazový mostík pre hlásanie reálnych názorov o spoločnosti a pre uskutočňovanie politiky, zameranej proti záujmom pracujúcich mas". Autor prichádza k uzáveru, že "... klerikáli sa stali súčasťou tábora kontrarevolúcie" a vzťah socialistického štátu k veriaciim zahrňujú do štyroch úloh. Prvé tri hovoria o slobode vyznania, vylúčení pôsobenia cirkvi mimo náboženskú oblasť, akčnej jednoty marxistov a veriacich v procese socialistickej výstavby, ale štvrtá úloha zniem pomáhať veriaciim Rudom v procese postupného vymanovania sa spod vplyvu nevedeckých predstáv o svete. Logickú aj praktickú protikladnosť týchto úloh autor nevysvetľuje.

Faktický oficiálny výklad súčasnej a budúcej politiky voči veriaciim, najmä katolíkom, podáva Vasil Bejda v Pravde aj Rudom Práve z 27.4.1982. Odvolávajúc sa na práve ukončenú poradu vedúcich ideologických oddelení ústredných výborov zo socialistických štátov, naznačuje nadnárodnú platnosť tejto politiky. Píše, že "Vatikán sa pod vplyvom Jána Pavla II. orientuje na stupňovanie klerikálnych požiadaviek, na eskaláciu antikomunizmu, usiluje sa o upevnenie svojich mocenských pozícií. Potvrdilo sa to aj počas marcového pobytu našich biskupov v Ríme".

Veľmi výrečne uzatvára svoj výklad budúcej politiky voči veriaciim. Na rečnícky položenú otázku rešpektovania reality náboženstva v socialistickom štáte si odpovedá, že rešpektovanie reality sa nerovná jej pasívnemu prijímaniu. "My chápeme realitu v súvislosti s pretváraním daného stavu spoločnosti v duchu marxisticko-leninského učenia... V tomto a len v tomto smere - teda na báze socializmu - existuje dostatočný priestor pre existenciu cirkvi v našej spoločnosti."

Článok Vasilu Bejdu odporúčame do pozornosti účastníkom minuloročného zhromaždenia Pacem in terris v Banskej Bystrici, ktorí odhlasovali vyhlásenie, obsahujúce vetu, že naša spoločnosť poskytuje dostatočný priestor pre veriacich občanov.

A K T U A L I T Y Z D O M O V A

Situácia na Slovensku po vydaní Prehlásenia Posvätnej kongregácie pre klérus o určitých združeniach a hnutiach zakázaných kľámu je nasledovná:

Na celný štvrtok povedal nitriansky biskup Dr. Ján Pásztor v homílii všetkým kňazom: "Iste všetci čakáte, že sa vyjadrím k istej veci. Nebudem však tu o nej hovoriť. Veci sa musia riešiť globálne na úrovni Zboru ordinárov - Štátna správa, a takto dospieť k akémusi spoločnému záveru."

Dnes sa už začína rysovať, o čo tu má ísť. Pri Pacem in terris na Slovensku bola ustanovená 4-členná skupina /Dr. Záreczky, Dr. Filo, G. Navrátil, J. Zabák/, ktorá má prepracovať ideovú náplň Zčrušenia tak, aby sa vyhla Prehláseniu.

Uvedená skutočnosť je naznačená v článku Katolíckych novín z 9. mája 1982: Liturgia - Spoločenstvo - Služba. Je veľmi dôležité, aby sa tento zámer v začiatku demaskoval a aby bolo každému jasné, že ide o to isté, len v inej farbe. Na základe týchto názna- kov vydávame nasledovné prehlásenie :

Oltárni bratia !

Naša slovenská cirkev prežíva rozhodujúce obdobie. Sily cudzie Cirkvi sa ju snažia zvnútra ovládnuť a tým postupne paralyzovať. To jasne vidí Svätá Stolica a preto vydala známe prehlásenie "O určitých združeniach a hnutiach zakázaných kléru". Prefekt Posvätnej kongregácie pre klérus, ale aj iní vysokí činitelia Svätej Stolice potvrdili, že Prehlásenie sa vzťahuje na ZKD Pacem in terris, pôsobiace v Československu. Vďaka tomuto rozhodnému kroku, ZKD PIT rapídne stráca členskú základňu- a to vidia vedúci PIT, ako aj ich protektori.

Preto, aby nestratili svoj vplyv, už p r i p r a v u j ú t a k t i c k ý m a n é v e r : v y t v o r i ť n o v ú k n a z s k ú o r g a n i z á c i u , na ktorú by sa nevzťahoval zákaz Svätej Stolice. Úradnou náplňou tejto novej organizácie asi má byť povznesenie liturgie - a samozrejme - do čela budú posta- vení noví ľudia. Ba ateisti by asi pre vedenie radi získali n i e l t o r ý c h biskupov.

Bratia, chceme vám povedať, čo si o tom myslíme :

Sme presvedčení, že za terajších okolností ateisti nedovolia vytváranie organizácie, ktorá by s k u t o č n e bola užitočná Cirkvi a náboženstvu, a ktorá by nebola nimi ovládaná. Ak teda ateisti nejakú knazskú alebo náboženskú organizáciu dovoľia vytvo- riť a budú ju skryte alebo zjavne podporovať, tak len preto, aby skôr alebo n e s k ť r slúžila cieľom ateizácie a nie Cirkvi /podľa zásady: keď vtáčka lapajú, pekne mu spievajú/. Každopádne vznik hociakej organizácie by vnášal opäť medzi knazov zmätok, neboli by v nej všetci a tak zas by bola prostriedkom rozdeľovania knazov a tým opäť možnosti ovládania aspoň časti knazov /"divide et impera"/.

Teda za situácie, keď nemožno vytvárať organizácie s k u t o č n e užitočné kléru a Cirkvi /podľa čl. 1 Prehlásenia Posvätnej kongregácie pre klérus/, považujeme za jedine správny postoj : n e z a k l a d a ť , a n e z a p á j a ť s a d o n i j a k e j v e r e j n e j k n a z s k e j o r g a n i z á c i e !

Nech jedinou našou organizáciou je oficiálna štruktúra Cirkvi, nech menom Cirkvi hovoria a rokujú len jej úradní predstavitelia, nech tu nie je dvojkoľajnosť a vlastne odstavovanie úradných pred- staviteľov na vedľajšiu koľaj, nech nie je dôvod aspoň k viditeľ- nému rozdeľovaniu jednoty knazov! O koľko jednoduchšiu a lepšiu situáciu majú teraz naši gréckokatolícki bratia, kde nepripustili vznik PIT! Nasledujme aspoň teraz ich príklad!

- o -

Variáci v Československu sa pred slávnosťou Zoslania Ducha Svä- tého od obeda 28. mája do obeda 29. mája 1982 /piatok-sobota/ pos- tilili a urobili na úmysel, aby sa knazi dištancovali od zakázanej organizácie Pacem in terris, ako si to želá Svätý Otec Ján Pavol II. a naši Otcovia biskupi, a tak ostali verní Cirkvi.

- o -

V utorok, 30. marca 1982, stál pre Okresným súdom v Litoměřiciach ďalší z radu kňazov, ktorí svojím postojom rozbíjali falošný mýtus PÍ o ideálnych vzťahoch medzi štátom a cirkvou v ČSSR.

Je to Radim HLOŽÁNKA, narodený 4.1.1923 v Petrvaldě, naposledy pôsobiaci ako administrátor farského úradu v Hoštce, v Litoměřici. Bol obžalovaný z trestného činu podľa § 178, t.j. rušenie štátneho dozoru nad Cirkvou. Konkrétne obvinenie vyznelo v tom zmysle, že obžalovaný hromadil finančné prostriedky, ktoré nevyučtoval v bežnom farskom hospodárení, ale ich používal k rozmnožovaniu náboženských textov.

Obžalovaný hneď v úvodnej reči prehlásil, že skutočne bez povolenia rozmnožoval náboženské texty /napríklad modlitbu breviára/, že sa však necíti vinný, pretože toto robil vo svojom voľnom čase a nijako pritom nezanedbával svoje povinnosti duchovného správcu. Finančné prostriedky mu boli dané R. Zeiplom /meno je nepresné- nebolo dobre rozumieť/ výslovne na tento účel a tým istým človekom boli hotové náboženské texty predávané. Tento človek nebol vypátraný. /Skutočne ani v čs. zákonodárstve nie je dovolené rozmnožovanie klasifikované ako trestný čin, pokiaľ sa nejedná o texty závadné z hľadiska bezpečnosti štátu a pod./ Pri zisťovaní skutkovej podstaty nedošlo k žiadnym nejasnostiam, k tým prišlo až pri výklade faktov. Prekvapením bolo, že nadriadený štátny orgán, OCT, ktorý prevádza štvrtročne kontrolu finančného hospodárenia farností, zreteľne prehlásil, že vyššie zmienované financie do farského hospodárenia nepatria a teda do pohľadničného denníka nemali byť zapísané. Prokurátor vo svojom návrhu trestu zdôraznil, že P. Hložánka vo funkcii kňaza rozmnožoval náboženskú literatúru, čo je zneužitie jeho funkcie a porušenie sľubu vernosti republike, ktorý musí každý kňaz v ČSSR skladať. /Bolo by iste zaujímavé zistiť, ako by teda asi bolo kvalifikované, keby kňaz rozmnožoval inú literatúru než náboženskú- napr. lyrické básne!/. Trest bol stanovený pri hornej hranici na 20 mesiacov väzby v I. nápravnej skupine a 5 rokov zákazu výkonu kňazskej služby. V odôvodnení rozsudku bola zdôraznená spoločenská nebezpečnosť jednania obžalovaného, ktoré má spočívať jednak v tom, že obžalovaný práve v dobe, kedy sa mal venovať práci na farskom úrade, venoval sa výrobe náboženskej literatúry /čo zrejme podľa mienky súdu odporuje poslaniu kňaza!/, jednak v tom, že odčerpával z maloobchodu papier, tak veľmi potrebný na iné publikácie a taktiež zbytočne zťažoval knihviazačstvo, kde si nechával zhotovovať väzbu, síce celkom legálne a v súlade s predpismi, avšak predsa len mohol byť tento pohik využitý pre užitočnejšiu prácu. /K porozumeniu druhého bodu je treba poznať záplavu najrozličnejších publikácií, brožúr a magazínov, úrovne menej než primeranej, ktoré sa ako povinné výtlačky povalujú v rôznych organizáciách, pokiaľ nejdú rovno do koša/. Ďalej bola pripomenutá minulosť P. Hložánku, ktorý bol už dvakrát podobným spôsobom trestaný.

- V krajine, v ktorej vyjdú ročne 2-3 náboženské publikácie v mi- zivom náklade /jedna z nich je vždy liturgický kalendár pre kňazov/, nie je treba tento proces ďalej komentovať.

- o -

21. marca 1982 bol poslucháč 2. ročníka CMBF v Bratislave, E. Antišek LABANC, na vychádzke v meste. Tam ho poprosil asi 20 ročný občan NDR, či by mu neukázal nejaký hotel.

E. Antišek Labanc ho zobral do hotela Kijev, ale keď sa zistilo, že ubytovanie je príliš drahé a spomínaný občan NDR nemá

toho poľazi, pozval ho František Labanc, aby prenocoval v seminári. V seminári ho chceli umiestniť priamo do hostovskej izby, avšak táto bola obsadená, preto mu umožnili prenocovať na ošetrovni. Na druhý deň ráno občan NDR odišiel s tým, že si ide pozrieť mesto a že sa ešte vráti. Nechal si v seminári tašku.

Toho istého dňa, t.j. v pondelok 22. marca, prišli do seminára o 22,30 hod. dvaja vojaci so samopalmi a so spomínaným Nemcom s tým, že tento sa pokúšal prejsť cez hranice do Rakúska, pričom bol chytený.

Nastala séria vyšetrovaní na ŠTB a výsledok, že 28. apríla 1982 fakultná rada prerušila štúdium Františkovi Labancovi na jeden rok s okamžitou platnosťou a troch ďalších študentov pokarhala. 29. apríla 1982 musel František Labanc opustiť fakultu.

- o -

Prípady LABUDA - KESEGOVÁ pokračuje :

Dňa 22.4.1982 sa uskutočnilo pojednávanie na Najvyššom súde SSR v Bratislave v trestnej veci Jozef Labuda - Emília Kesegová pre údajné marenie dozoru nad cirkvou. Bolo to už druhé pojednávanie slovenského najvyššieho súdu v tejto trestnej veci, prvé sa konalo v júli minulého roku.

Naposledy Krajský súd v Banskej Bystrici vec znovu prejednal v októbri m.r., ale neosvojil si direktívu najvyššieho súdu a obach obžalovaných dokonca oslobodil.

Minister Király podal sťažnosť pre porušenie zákona a najvyšší súd ju prejednal 22. apríla t.r. v senáte, ktorému predsedal rovnako ako pri prvom prejednávaní - Dr. Anton Hambálek.

Ako sa dalo očakávať, najvyšší súd sťažnosti vyhovel. Zrušil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici a vrátil vec tomuto súdu na nové prejednanie, avšak v inom zložení senátu než ktorý vyriekol oslobodzujúci rozsudok. S obranou obžalovaných sa vôbec nezaoberal, hoci mu to zákon ukladá...

Rozsudok najvyššieho súdu je charakteristický pre súčasný trend v trestnej politike proti veriaci. Ale rozsudok, aj doterajší priebeh tohto prípadu, obsahuje viaceré prvky optimizmu. Patrí k nim pevný postoj obžalovaných, pozornosť a účasť na pojednávaníach početného okruhu občanov a v neposlednom rade občianska a profesionálna statočnosť senátu v Banskej Bystrici, ktorý sa odvádzal obžalovaných oslobodiť. Príkaz z Hambálkovho rozsudku, aby vec prejednal iný senát, môže predchádzajúci senát pokladať za svoje vyznamenanie.

- o -

Praktiky Štátnej bezpečnosti :

Otec biskup Koroc napísal prezidentovi republiky Dr. G. Husákovi list zo dňa 5.3.1982, ktorý bol daný na vedomie Federálnemu úradu na ochranu a Slovenskej národnej rade. V liste opisuje udalosť, ktorá sa udiala v jeho byte v utorok 23.2.1982, keď počas neprítomnosti pána biskupa vošli agenti ŠTB do bytu a urobili protizákonný preniknutie. Agenti ŠTB porušili najmä článok 31 Ústavy o neoprávnenosti obyvdlia, § 238 trestného zákona o porušovaní domovnej slobody, atď.

V uzavretom liste Otec biskup píše, že predmetná udalosť je iba jednou z reťaze represívnych udalostí voči jeho osobe a vyzýva pána Prezidenta, aby svojou autoritou a právomocou pomohol rešpektovať naše zákony - zákony civilizovaného života.

- o -